

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

*Міждисциплінарна курсова робота
фахового спрямування*

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для студентів
денної та заочної форм навчання
напряму підготовки
6.030503 «Міжнародна економіка»

ХАРКІВ 2015

УДК 371.134(076)
ББК 74.5
Ш - 87

Авторський колектив:
Шталь Т. В., Доброскок Ю. Б., Тищенко О. О.

Рецензенти:
д-р. екон. наук, проф. Н. Л. Савицька
канд. екон. наук, проф. А. П. Грінько

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки ХДУХТ, протокол
№ 3 від 11 жовтня 2015 року.

Рекомендовано навчально-методичною комісією економічного факультету
ХДУХТ, протокол № 2 від 30 жовтня 2015 року.

Міждисциплінарна курсова робота фахового спрямування:
методичні рекомендації для студентів денної та заочної форми навчання
напряму підготовки «Міжнародна економіка» / Т. В. Шталь, О. О.
Тищенко, Ю. Б. Доброскок – Харків: Видавництво «Форт», 2015. – 47 с.

Ш - 87

УДК 371.134(076)
ББК 74.5
Ш - 87

© Шталь Т. В.,
Тищенко О. О., Доброскок Ю. Б. 2015

© Харківський державний університет
харчування та торгівлі, 2015

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Загальні положення	7
2. Загальні вимоги до виконання курсової роботи	9
3. Вибір теми курсової роботи	11
4. Структура та зміст курсової роботи	12
5. Підбір літературних джерел та інших матеріалів з теми курсової роботи	15
6. Викладення змісту курсової роботи	17
7. Оформлення курсової роботи та порядок її захисту	19
8. Рекомендована тематика міждисциплінарної курсової роботи фахового спрямування для студентів за напрямом підготовки 6.030503 «міжнародна економіка»	30
9. Приклади змісту міждисциплінарної курсової роботи фахового спрямування	34
10. Рекомендований список джерел для використання при написанні міждисциплінарної курсової роботи фахового спрямування	39
Додатки	44

ВСТУП

Міждисциплінарна курсова робота фахового спрямування є одним із видів наукової роботи, самостійним навчально-науковим дослідженням студента, що входить до освітньо-кваліфікаційної програми підготовки бакалавра за напрямом підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка».

Виконання курсової роботи є складовою навчального процесу та поєднує дисципліни професійної підготовки: «Міжнародні фінанси», «Міжнародний маркетинг», «Міжнародна економічна діяльність України», «Експертиза зовнішньоекономічної діяльності підприємства». Виконання курсової роботи має за мету надати студентам навички проведення наукового дослідження, розвинути у них навички творчої самостійної роботи, оволодіння загальнонауковими і спеціальними методами сучасних наукових досліджень, поглибленим вивченням будь-якого питання, тем навчальних дисциплін. Згідно з Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Представлені методичні рекомендації розроблені для виконання міждисциплінарних курсових робіт фахового спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» студентами денної та заочної форм навчання.

Метою виконання міждисциплінарної курсової роботи фахового спрямування є поглиблення теоретичних знань, набуті студентами у процесі вивчення дисциплін, і надання навиків застосування їх у практичному вирішенні питань щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності у світогосподарському співтоваристві, спонукання ґрунтовно вивчати основні законодавчі акти з питань організації та регулювання зовнішньоекономічних відносин в Україні, спеціальні наукові видання, у яких розглядаються окремі питання щодо основних тенденцій розвитку інститутів, правил, інструментів сфери міжнародного бізнесу, аспектів міжнародної економічної політики України в контексті глобальної економічної інтеграції.

Для досягнення цієї мети у роботі вирішуються такі **завдання**:

- систематизація та поглиблення теоретичних знань у контексті вирішення певних практичних завдань;
- формулювання конкретної прикладної проблеми, що не

знайшла достатнього висвітлення у науковій літературі та не вирішена на практиці;

- обґрунтування актуальності та значимості обраної теми;
- розширення знань з досліджуемого питання;
- самостійне обґрунтування шляхів і засобів вирішення визначеної проблеми;
- узагальнення тенденцій і процесів, що відбуваються в сфері міжнародних економічних відносин;
- аналізу дії базових економічних закономірностей та їх специфічного проявлення в сфері зовнішньоекономічних відносин;
- визначення умов, принципів і специфічних особливостей здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств України на зовнішніх ринках та іноземних компаній під час виходу на український ринок;
- формування та реалізації оптимальної стратегії виходу на зовнішній ринок господарюючих суб'єктів різних форм власності в сучасній системі світогосподарських зв'язків;
- обґрунтування запропонованих рішень з використанням ситуаційного аналізу.
- встановлення внутрішніх і зовнішніх зв'язків між явищами та процесами, які є суттєвими для вирішення конкретного практичного завдання;
- формування висновків, рекомендацій і пропозицій за результатами проведеного дослідження.

Дисципліни за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» спрямовані на вивчення комплексу питань щодо функціонування та розвитку системи міжнародної економічної діяльності, а також навичок аналізу стану та перспектив зовнішньоекономічних зв'язків України.

Вивчення цих дисциплін збагачує уявлення студентів про характер міжнародних економічних відносин (МЕВ), дає можливість пізнати їх як суперечливу єдність національних та міжнародних проявів суспільного життя, поглиблює знання щодо проблем формування міжнародного поділу праці, сутності та ролі міжнародної торгівлі в системі світогосподарських зв'язків, аспектів міжнародної фінансової діяльності, а також акцентів зовнішньоекономічної політики України в контексті глобальної економічної інтеграції.

Під час виконання міждисциплінарної курсової роботи фахового спрямування студент у відповідності до кваліфікаційних вимог, що пред'являються, повинен виявити знання з дисциплін за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр», які розкривають теоретичні

основи та практичні аспекти: формування зовнішньоекономічних відносин як в цілому у світовому господарстві, так і в Україні; сутності, організаційних форм, функціонального забезпечення та ролі міжнародної торгівлі в системі міжнародних економічних відносин; функціонування та розвитку фінансових ринків та світових фінансових центрів; особливостей сучасної міжнародної банківської справи, а також ролі ТНК у світовому фінансовому середовищі; формування та розвитку митно-тарифних відносин; тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоторговельних операцій; дослідження широкого спектра різнобічних форм співпраці з іноземними партнерами, а також свої навички щодо планування та управління зовнішньоекономічною діяльністю вітчизняних підприємств, аналізу фінансових аспектів її здійснення, маркетингової оцінки ефективності діяльності підприємств під час виходу на зовнішні ринки, визначення основних напрямків удосконалення політики формування зовнішньоекономічних відносин, розробки стратегії виходу на світові товарні ринки на ближчу та віддалену перспективу в умовах глобальної економічної інтеграції.

Керівництво здійснюється найбільш кваліфікованими викладачами кафедри. Термін виконання курсових робіт визначається робочим навчальним планом.

Успішне проведення наукового дослідження та написання курсових робіт залежить від багатьох чинників, серед яких найважливішим є чітка уява про основні вимоги, що ставляться до них. Ці вимоги стосуються насамперед наукового рівня робіт, її змісту, структури, форми викладу матеріалу, а також їх оформлення.

Невідповідність в оформленні курсової роботи державним стандартам і встановленим вимогам може суттєво вплинути на остаточну оцінку роботи, а через значні відхилення робота може бути взагалі недопущена до захисту. Тому оформленню роботи повинна бути приділена особлива увага. Дотримання студентом усіх вимог до оформлення курсової роботи сприяє вихованню в нього належного стилю роботи, виховує вимогливість до себе, надає певні навички до ведення наукового дослідження.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Процес виконання курсової роботи поділяється на декілька етапів (табл. 1), а саме:

- 1) вибір та затвердження теми курсової роботи;
- 2) критичний аналіз нормативно-правової бази інформації та спеціальної літератури з проблем, що розглядаються;
- 3) підготовка до написання курсової роботи;
- 4) складання змісту роботи;
- 5) збір статистичної та вихідної інформації на підприємстві;
- 6) розкриття змісту курсової роботи;
- 7) оформлення роботи відповідно до вимог;
- 8) подання роботи на рецензію та її захист.

Таблиця 1

Етапи підготовки, виконання та захист курсової роботи

Учасники процесу	
<i>Студент</i>	<i>Викладач</i>
Вибір теми курсової роботи	1. Підготовка приблизної тематики курсових робіт; 2. узгодження теми роботи; 3. формулювання вимог до кожної теми.
Співбесіда по методиці підготовки курсової роботи з конкретної теми, визначення термінів роботи	
Попередній підбір літератури, укладання списку, перегляд джерел з обраної тематики	Здійснення контролю
Опрацювання законодавчої бази, що регулює обраний аспект сфери міжнародних економічних відносин	
Складання змісту роботи	Узгодження та затвердження змісту
Поглиблене вивчення інформаційних джерел	Здійснення контролю
Збір статистичних даних, наведених у науковій літературі, періодичній пресі та статистичних щорічних виданнях та вихідної інформації на підприємстві (в залежності від обраної теми)	Здійснення контролю
Робота над курсовою роботою	Консультавання
розкриття змісту курсової роботи	Консультавання
Підготовка до оформлення курсової роботи	Рецензування роботи
Захист курсової роботи	Підготовка до захисту курсової роботи
Захист	
Оцінювання	

Обираючи тему курсової роботи з тематики, запропонованої кафедрою, студент повинен зорієнтуватись у тому, щоб дослідження, здійснене в процесі розробки курсової роботи, можливо було продовжити в подальших наукових пошуках. При виборі теми дослідження доцільно керуватися різними мотивами: обізнаністю з проблемою та її актуальністю; своїм майбутнім фахом і рівнем підготовки; наявністю теоретичної бази; можливістю отримання при впровадженні ефективних соціальних, технологічних чи екологічних результатів; уподобаннями, науковими інтересами тощо.

Вибрана тема погоджується з науковим керівником і затверджується на кафедрі. Подальше її змінення або коригування можливе лише з дозволу наукового керівника при достатньому обґрунтуванні змін студентом.

Курсова робота виконується на основі поглибленого вивчення та творчого критичного осмислення спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, чинного законодавства України та міжнародних законодавчих актів, передового досвіду з вирішення обраної проблеми, у тому числі закордонного, а також результатів даних, отриманих студентом під час власних досліджень реального об'єкта з метою вирішення визначених професійних задач. Особливу увагу слід звернути на періодичні видання: газети, журнали, де можна знайти останні результати досліджень спеціалістів. Попереднє ознайомлення з літературними джерелами є основою для складання плану курсової роботи.

Зміст є важливою основою майбутньої курсової роботи. Він визначає загальну спрямованість дослідження, дозволяє логічно пов'язати окремі проблеми обраної і розгорнутої в тексті роботи теми, розмістити їх у певній послідовності.

При цьому слід мати на увазі, що всі проблеми пов'язані єдиною метою дослідження. Дослідження потрібно починати із загальних теоретичних положень, а потім переходити до аналізу конкретних явищ і процесів з використанням фактографічних даних.

Зміст самостійно складається студентом після попереднього опрацювання інформаційних джерел, погоджується з науковим керівником, коригується при потребі та затверджується.

Зміст розробляють, виходячи з вибраної теми, сформульованих мети і завдань дослідження, обізнаності з предметом тощо. Структура плану визначається обсягом і складністю дослідження. Зміст повинен складатися зі вступу, кількох розділів, які деталізуються параграфами, висновків, додатків (за необхідності) та списку використаних джерел. Разом з тим, його не слід переобтяжувати надмірною кількістю

розділів. Оптимальний варіант – три розділи.

Пункти плану повинні відображати сутність теми, бути короткими, лаконічними та викладатися у логічній послідовності.

Виконана курсова робота у встановлений термін здається науковому керівнику для рецензування. У своїй рецензії викладач зазначає позитивні сторони й недоліки курсової роботи, оцінює ступінь самостійності формулювання основних положень та висновків, наявність елементів творчого пошуку й новизни, величину масиву опрацьованої інформації, дотримання вимог щодо змісту й оформлення роботи, а також робить висновок щодо допуску до захисту. У разі незадовільної оцінки робота повинна бути перероблена з урахуванням зауважень рецензента.

Процедура захисту передбачає стислий виклад студентом головних проблем дослідження та їх вирішення, відповіді на запитання членів комісії.

2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота - це самостійне науково-практичне дослідження студента, яке дає змогу оцінити рівень підготовки студента, його вміння застосувати теоретичні знання з питання, що досліджується, на практиці.

Працюючи над міждисциплінарною курсовою роботою фахового спрямування, студент має засвоїти навички правильної постановки проблеми та обґрунтування її актуальності, формулювання мети і завдань дослідження, побудови логічного плану і оптимальної структури, роботи з літературними джерелами та статистичною інформацією, аналізу та оцінки різних аспектів діяльності підприємства, що є базою дослідження, обґрунтування власних узагальнень, висновків і пропозицій.

У ході виконання роботи для збору та обробки інформації найбільш широко використовуються наступні *методи*:

- системний підхід;
- методи абстракції, синтезу та порівняння;
- статистичний аналіз (методи угруповання, вибіркового, середніх величин, відносних величин);
- структурно-логічний аналіз та класифікації;
- економічний аналіз та математичне програмування (кореляційний та регресійний аналізи, рангова кореляція, статичне та динамічне програмування та інші);

– метод рейтингової оцінки.

Виконуючи роботу, студент має навчитися користуватися спеціальною літературою, самостійно її аналізувати та узагальнювати.

Курсову роботу студент повинен виконувати на основі ретельного вивчення й узагальнення передового досвіду світогосподарських зв'язків, висвітленого в літературних джерелах, обов'язкового використання статистичних даних, наведених у науковій літературі, періодичній пресі та статистичних щорічних виданнях.

В курсовій роботі можуть бути використані матеріали кафедральної, бюджетної та господарчо-договірної, науково-дослідної роботи, якщо студент приймає в них участь.

Студенту назначається науковий керівник, який зобов'язаний систематично (за узгодженим графіком) консультувати студента, а також перевіряти виконання роботи поетапно і в цілому.

Разом з керівником студент узгоджує план роботи та графік її виконання.

Результати дослідження треба викласти у вигляді висновків і пропозицій.

У готовому (чистовому) тексті не дозволяється робити виправлення, закреслення, вставки, а також скорочувати слова та використовувати аббревіатури (крім загальноприйнятих).

При оцінюванні курсової роботи користуються такими критеріями:

1. Відповідність змісту курсової роботи темі та затвердженому плану.
2. Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження, та коректність використання понятійного апарату
3. Наявність критичних співставлень та узагальнень різних точок зору та підходів до постановки та розв'язання проблеми
4. Ступінь використання фактологічного матеріалу; висвітлення особливостей прояву та розв'язання досліджуваної проблеми
5. Обсяг та адекватність використаних при написанні роботи першоджерел та дотримання етики посилань
6. Відповідність оформлення курсової роботи встановленим вимогам
7. Вміння чітко та стисло викласти основні результати дослідження
8. Використання роздаткового ілюстративного матеріалу
9. Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання

3. ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Першим етапом виконання курсової роботи є вибір теми. Вибір теми - одна з найбільш відповідальних складових частин кожного наукового дослідження, оскільки вирішальним чином обумовлює його результат.

Тема має бути актуальною і перспективною з точки зору можливості використання теоретичних узагальнень для її практичного застосування.

Вибір теми курсової роботи має ґрунтуватися на глибоких теоретичних знаннях найбільш важливих напрямків розвитку міжнародних економічних відносин, виходячи з таких критеріїв:

- наукова актуальність;
- значущість для формування та розвитку;
- перспективність практичного застосування теоретичних висновків;
- можливість розробки силами студентів.

Виконання курсової роботи розпочинається з самостійного вибору теми студентом, узгодженням її з науковим керівником та затвердженням на засіданні кафедри міжнародної економіки.

Студенти денної форми навчання обирають тему курсової роботи за власним розсудом, але відповідно до представлених напрямів тем курсових робіт, визначеної та затвердженої кафедрою міжнародної економіки. Кінцевий варіант теми міждисциплінарної курсової роботи фахового спрямування студент формулює разом з керівником.

Студенти заочної форми навчання вибір теми курсової роботи здійснюють з урахуванням своєї практичної діяльності, можливостей використання матеріалів підприємств та організацій, де вони працюють, але також згідно з тематикою, визначеною кафедрою.

З метою забезпечення відповідності тематики робіт сучасним вимогам вищої освіти перелік напрямів за тематикою міждисциплінарних курсових робіт щорічно переглядається та затверджується кафедрою міжнародної економіки.

З урахуванням основних напрямків наукових досліджень у сфері міжнародної економіки, перелічених критеріїв вибору теми, вивчення літератури для визначення теоретичних основ питання, конкретизації призначення і змісту досліджень тема сформулюється остаточно.

4. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Міждисциплінарна курсова робота фахового спрямування повинна містити:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних значень (за необхідності);
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Після вибору теми та погодження її з науковим керівником, призначеним кафедрою, студент повинен розробити й викласти в письмовій формі її зміст.

Зміст подається на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаної літератури, додатків.

Зміст за темою слід розробляти після ознайомлення з літературними джерелами, які висвітлюють ті чи інші питання і проблеми з теми дослідження. Це дасть змогу студенту детальніше уявити собі структуру роботи, послідовно та логічно викласти її зміст, повніше висвітлити коло питань, які мають бути вирішені.

Зміст рекомендується складати з 3-х розділів, кожне з яких поділяється на 2-4 пункти. При цьому необхідно визначити, яке з них має бути головним, провідним. Його висвітленню підпорядковуються всі інші питання плану. В цілому план має включати лише ті питання, які безпосередньо стосуються теми і дають змогу повно і глибоко розкрити її.

Структура і зміст курсової роботи, співвідношення її розділів визначаються обраною темою. Як приклад, можна рекомендувати таку схему змісту:

Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми (задачі) та її значущість, підстави і вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

Обґрунтовують *актуальність* теми з точки зору її практичного та прикладного значення, визначення мети роботи та кола завдань, вирішення яких дозволить досягти поставленої у роботі *мети*. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Також, слід визначити *предмет* та *об'єкт* дослідження та *методи*, за допомогою

яких будуть розкриватися поставлені у роботі завдання.

Об'єкт дослідження - це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для навчання.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Предмет дослідження визначає тему роботи, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Слід подати перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети.

Крім того, доцільно вказати сфери світового господарства, галузі або окремі підприємства України, для яких досліджувана проблема є особливо актуальною.

Основна частина курсової роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів. Кожний розділ починається з нової сторінки.

Перший розділ (теоретична частина) – виклад теоретичних і методологічних питань, що стосуються теми курсової роботи. Необхідно висвітлити суть основних економічних категорій з проблеми, що розглядається. Дослідження передбачає виклад різних точок зору, що містяться в літературі, їх обґрунтування і формування власної точки зору автора.

Для якісної підготовки даної частини курсової роботи необхідно глибоко опрацювати основні літературні джерела, вивчити діючі нормативно-правові акти України та норми міжнародного права.

Особливу увагу треба звернути на роботи класиків, монографічну літературу, статті у наукових журналах останніх років видання. Цей розділ повинен служити теоретичною базою для наступного дослідження фактичних даних і розробки практичних рекомендацій.

Другий розділ (аналітична частина) – аналіз світового досвіду стану, тенденцій розвитку обраного об'єкта дослідження чи економічних явищ та процесів, що розглядаються. У цьому розділі доцільно обґрунтувати чинники, що впливають на предмет дослідження, навести статистичні дані по конкретних країнах або в цілому по світовому господарству, що містяться у статистичних збірниках, періодичних виданнях, на офіційних Інтернет-сайтах, провести аналітичні узагальнення, виявити причини існуючого стану досліджуваних процесів, підкріпити дослідження графічним матеріалом (схеми, графіки, діаграми тощо).

Третій розділ - в цій частині необхідно провести дослідження обраної проблеми в Україні, навести статистичні дані по країні, що містяться у статистичних збірниках, періодичних виданнях та на офіційних Інтернет-сайтах, провести аналітичні узагальнення, виявити

стан, тенденції та перспективи досліджуваних процесів в умовах формування сучасної зовнішньоекономічної стратегії розвитку країни, а також з урахуванням тенденцій світогосподарського розвитку. Як і в другому розділі аналітичні матеріали дослідження необхідно підкріпити графічним матеріалом (діаграми, графіки, картографи, схеми). Розділ повинен містити огляд шляхів та обґрунтування заходів щодо поліпшення економічного становища та шляхів вирішення питань, які досліджуються.

Заключна частина (висновки та пропозиції) - виклад основних результатів дослідження та основних заходів щодо ефективного вирішення питань, які розглядалися у роботі. Висновки необхідно формулювати ретельно і точно, не перевантажуючи їх поясненнями і частковостями. Обґрунтування висновків має міститися у попередніх розділах роботи. Пропозиції, що висунені різними авторами, до яких приєднується студент, обов'язково повинні мати обґрунтування власної точки зору.

Список використаних джерел слід розміщувати одним з таких способів: у порядку появи посилання у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

Додатки. До додатків за необхідності доцільно включати допоміжний матеріал:

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- допоміжні ілюстрації.

5. ПІДБІР ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ІНШИХ МАТЕРІАЛІВ З ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Після складання змісту і погодження його з науковим керівником, необхідно з'ясувати стан вивчення обраної теми сучасною наукою, аби конкретніше визначити напрями дослідження та основні питання роботи.

Навчальну та спеціальну літературу з теми курсової роботи студент добирає самостійно, використовуючи для цього алфавітний, предметний та систематизований каталоги, які є в наявності у бібліотеці університету, чи будь-якій іншій науковій бібліотеці. Консультацію з питань добору літератури студент може отримати у викладачів кафедри чи у працівників бібліотеки.

Під час добору літератури особливу увагу слід звернути на першоджерела, що стосуються теми, періодичні видання, наукові статті, передовий виробничий досвід, інтернет-джерела.

При виконанні аналітичних розрахунків слід використовувати статистичні збірники та бюлетені, підготовлені Держкомстатом та НДІ Держкомстату України, зокрема «Статистичний щорічник України», «Про соціально-економічне становище України», науково-інформаційний журнал «Статистика України», «Інформаційний бюлетень Державного комітету статистики України», а також періодичні видання з напрямів міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічної діяльності.

Поглиблене вивчення літературних та офіційних джерел інформації дасть змогу з'ясувати сучасний стан питань теми, правильно скласти план курсової роботи, чіткіше визначити спрямування і методику власних досліджень, обсяг і характер практичних матеріалів, необхідних для виконання роботи.

Наступний етап - складання бібліографії (списку використаних літературних джерел). Передусім слід звернути увагу на рік видання того чи іншого літературного джерела. Користуватися необхідно лише новими виданнями.

Обов'язково слід вивчити та використати у процесі написання курсової роботи нормативні акти (закони, накази, інструкції, постанови тощо) та норми міжнародного права, що стосуються обраної теми.

Перед виконанням роботи в останньому варіанті слід уважно переглянути власноручні записи, зроблені у процесі вивчення літературних джерел з питань теми, а також записи щодо діяльності об'єкта дослідження (підприємства, галузі тощо). Ці матеріали мають бути систематизовані, ретельно проаналізовані, узагальнені і лише

потім використані у тексті роботи.

Після вивчення літератури з теми і складання плану роботи студент приступає до збору практичних матеріалів. Організація збору інформації передбачає, перш за все, складання переліку необхідних аспектів з кожного досліджуваного питання, з залежності від яких підбирається аналітичні дані (по країнах, в цілому по світовому господарству, окремих сферах діяльності, підприємствах тощо).

Аналітичні показники повинні охоплювати період 3-х років та бути достатньо новими - не пізніше 2 років від дати виконання курсової роботи (використання застарілих даних призведе до неточних, неактуальних на даний момент економічних висновків).

Зібраний статистичний матеріал також необхідно ретельно опрацювати, згрупувати, класифікувати, звести у таблиці, зробити порівняльний аналіз. Подати ці матеріали можна також у вигляді діаграм, графіків, картограм, схем та ін.

Список використаних літературних джерел та інших матеріалів необхідно систематизувати і розмістити перед додатками до курсової роботи.

6. ВИКЛАДЕННЯ ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Результати вивчення економічної літератури, інструктивних матеріалів, власні узагальнення та пропозиції необхідно перетворити у послідовне науково обгрунтоване дослідження.

Зібраний, вивчений та опрацьований матеріал з теми курсової роботи слід узгодити з планом і, якщо в цьому є потреба, уточнити останній.

Загальними вимогами до викладання матеріалів курсової роботи є - чіткість побудови, логічна послідовність, переконливість аргументації, чіткість формулювань і обгрунтованість висновків і рекомендацій.

При викладенні матеріалу необхідно обгрунтувати актуальність обраної теми, розкрити теоретичну значущість питань, що розглядаються в курсовій роботі, зробити аналіз фактичного матеріалу, який допоможе з'ясувати проблеми, що стосуються обраної теми, обгрунтувати шляхи їх вирішення, зробити відповідні висновки.

Таблиці мають супроводжуватися висновками, які впливають з аналізу наведених у них даних, а основні з них графічним матеріалом. Таблиці мають бути логічним продовженням основного тексту розділу або підрозділу. Слід вказувати посилання на таблицю в тексті у круглих дужках.

Зміст роботи має відповідати питанням теми і викладатися у логічній послідовності.

У роботі не може бути повторень, надмірного цитування. Цитати мають бути короткими й органічно пов'язуватися з основним текстом. На використані у роботі цифрові дані, цитати, таблиці мають бути посилання із зазначенням джерел.

Посилання на цитовані джерела оформляються у певному порядку:

для книг – вказуються їх автор, повна назва, номер тому, частини, місце видання (місто), назва видавництва, рік видання, номер сторінки;

для журналів – автор статті, її повна назва, назва журналу, рік і номер видання, номер сторінки;

для газет – автор статті, її назва, назва газети, номер і дата випуску;

для Інтернет-ресурсів – назва сайту.

Посилання на джерела дозволяється робити в середині тексту або після його викладення на тій самій сторінці, де наведено цитату, аналітичні дані чи фрагменти нормативно-правових документів у квадратних дужках, номер якого повинен співпадати з номером

джерела зі списку використаної літератури, і матиме наступний вигляд:

... частка Німеччини у світовому експорті ліцензій за 2007 рік становить 13 %, Великої Британії – 8%. [14]

Після цитати у квадратних дужках зазначається порядковий номер джерела відповідно до загального списку використаних джерел, а після коми - сторінка, на якій розміщено текст цитати тощо.

Отже, посилання на джерело матиме такий вигляд:

«...частка Німеччини у світовому експорті ліцензій за 2007 рік становить 13 %, Великої Британії – 8%.» [14, с. 123]

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання.

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без порушення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело.

7. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ ТА ПОРЯДОК ЇЇ ЗАХИСТУ

Курсова робота має бути літературно та технічно грамотно виконана і відповідати певним вимогам оформлення. Вона мусить включати титульну сторінку (додаток А), зміст роботи, виклад матеріалу згідно зі змістом, заключну частину, список використаних джерел, додатки.

Курсова робота виконується на папері стандартного формату А4 у друкованому (комп'ютерному) вигляді.

Текст роботи набирають за допомогою комп'ютера на одній сторінці аркуша білого паперу формату А 4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкових інтервали до 40 рядків на сторінці. Мінімальна висота шрифту 1,8 мм.

Текст курсової роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – не менше 20 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм.

Робота повинна бути виконана українською мовою шрифтом Times New Roman (виключення можливі лише для іноземних студентів та студентів, що не вивчали українську мову). В такому випадку студент подає заяву на ім'я декану факультету з проханням дозволити написання курсової роботи іншою мовою. З його письмового дозволу робота може виконуватися російською або англійською мовою. Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору середньої жирності. Компактність тексту роботи повинна бути однаковою.

У викладі матеріалу важливо дотримуватись принципу пропорційності, який полягає в дотриманні пропорцій між обсягами окремих частин роботи. Рекомендований обсяг курсової роботи – 40-50 сторінок.

Виклад матеріалу автор здійснює використовуючи займенник «ми» та його похідні. Це характеризує комплексний підхід до вирішення проблеми та дає змогу відобразити власну думку як позицію певної групи вчених чи наукової школи.

Зміст курсової роботи відображається складним планом. Розділи та підрозділи нумеруються арабськими цифрами без знака №, в межах усієї роботи. «Вступ», «Висновки», «Список використаних літературних джерел», «Додатки» – не нумеруються, однак враховуються до загальної нумерації сторінок роботи.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ 1», «РОЗДІЛ 2», «РОЗДІЛ 3», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими

жирними літерами симетрично до тексту. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Перенос слів заголовка не допускається.

Кожний розділ курсової роботи та його назву необхідно починати з нової сторінки, які друкуються прописними жирними літерами по центру сторінки без абзаца, новий підрозділ продовжується на тій же сторінці через 1 інтервал від основного тексту попереднього підрозділу. Назви підрозділів друкують малими жирними літерами з абзацу.

До загального обсягу курсової роботи не входять додатки, список використаної літератури, таблиці та рисунки, які повністю займають сторінку. Але всі сторінки зазначених елементів підлягають суцільній нумерації.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок курсової роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Рисунки, графіки, діаграми, схеми, таблиці та формули оформлюються відповідно ГОСТу 2.105-95. Кожний рисунок, графік, кожна діаграма та схема зазначаються словом – рисунок, та повинні бути підписані, таблиці – мати назву.

Нумерацію розділів, підрозділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами жирними малими літерами без знака № і нумерують послідовно в межах розділу.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка таким чином:

Рис. 1.3 - Класифікація митного тарифу

1 – номер розділу,

3 – порядковий номер ілюстрації в даному розділі.

Рисунок виконується через один інтервал від основного тексту. Після рисунку викладання основного тексту продовжується також через один інтервал.

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць. Приклад побудови таблиці наведено нижче.

Таблиця розміщується під текстом, в якому вперше дано посилання на неї, або на наступній сторінці. Якщо таблиця виходить за формат сторінки, її ділять на частини, при цьому в кожній частині повторюють її головку або боковик.

Слово «Таблиця» вказують курсивом по центру над першою частиною таблиці та через дефіс вказують назву таблиці, яку виконують над таблицею жирними малими літерами, над іншими частинами пишуть «Продовження таблиці» і вказують номер у правому верхньому кутку.

Таблиця 2.3 - Динаміка обсягу експортно-імпортних операцій України та ЄС за 2011-2013 рр.

Головка					Заголовки граф
					Підзаголовки граф
Рядки					
	Боковик (заголовки рядків)	Графи (колонки)			

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки - з маленьких літер, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не менше 8 мм.

Таблицю розміщують таким чином, щоб її можна було читати без повороту або з поворотом за годинниковою стрілкою. Якщо цифрові або інші дані в будь-якому рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Таблиця виконується через один інтервал від основного тексту. Після представлення таблиці викладання основного тексту продовжується також через один інтервал.

Формули повинні центруватися, мати нумерацію, також відокремлюється від решти тексту одним рядком. Номери формул вказують у круглих дужках, які мають бути вирівняні до правої межі тексту. Формули нумерують в межах розділу. Номер формули складається і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку.

Стиль формул – Microsoft Equation – курсив.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі.

Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишати не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (x) і ділення (:).

Примітки до тексту і таблиць, в яких вказують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...

2....

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

При написанні курсової роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена робота.

Такі посилання дають змогу відшукувати документи і перевірити достовірність відомостей при цитуванні документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено в останні видання.

Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-7]...».

На всі таблиці роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть повністю, наприклад «... в таблиці 1.2 ....».

Джерела можна розмішувати в списку одним з таких способів: в порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, в хронологічному порядку.

Відомості про джерела, які включено до списку, необхідно давати згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням

назв праць.

У вигляді додатків оформлюється ілюстративний матеріал, таблиці, формули, розрахунки, текст допоміжного характеру, копії самостійних документів, які не відрізняються від оригіналу (ксерокопії).

Список використаних джерел оформлюється за таким стандартом:

Монографії, 1-3 автори:

Сокурская Л. Г. Студенчество на пути к другому обществу: ценностный дискурс перехода / Сокурская Людмила Георгиевна. – Харьков : Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, 2006. – 576 с.

Волянська О. В. Соціальна психологія : навчальний посібник / О. В. Волянська, А. М. Ніколаєвська. – К. : «Знання», 2008. – 275 с. (Вища освіта XXI століття).

Култаева М. Д. Європейська теоретична соціологія XX-XXI століття : навчальний посібник / Култаева М. Д., Навроцький О. І., Шеремет І. І. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. – 328 с.

Монографії, 4 автори:

Людина і світ : видання четверте, стереотипне : навчальний посібник / [В. Ю. Вілков, В. М. Ніколаєвський, В. В. Омельченко, О. І. Салтовський] ; за заг. ред. В. М. Ніколаєвського. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. – 464 с.

Монографії, 5 та більше авторів:

Город и государство: проблемы, тревоги, надежды горожан востока Украины / [Бакиров В.С., Кушнарев Е.П., Кизилев А.И. и др.] ; под ред. В. С. Бакирова, Е. П. Кушнарева. – Харьков : Форт Лтд, 1996. – 236 с.

Якість життя населення пострадянських країн у соціологічному вимірі : Колективна монографія / [В. С. Бакіров, В. М. Ніколаєвський, О. І. Кізілов та ін.] ; за ред. В. С. Бакірова. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. – 216 с.

Багатомні видання:

Історія національної Академії наук України. 1941-1945 / [Упорядник Л. М. Яременко та ін.] – К. : Нац. бібл. України ім. В.І. Вернадського, 2007. – (Джерела з історії науки України) Ч. 2 : Додатки. – 2007. – 573 с.

Перекладні видання:

Эриксон Э. Г. Идентификация: юность и кризис / Э. Г. Эриксон ; пер. с англ. – М. : Прогресс, 1996. – 342 с.

Словники:

Энциклопедический социологический словарь / Под общ. ред. академика РАН Осипова Г. В. – М. : ИСПИ РАН. – 1995. Збірники наукових праць:

Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : Збірник наукових праць. – Харків : Видавничий центр Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, 2007. – 603 с.

Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія теорія, методи». – 2009. – № 844. – 288 с.

Складові частини книги:

Ручка А. Субкультури як соціологічний конструкт / А. Ручка // Субкультурна варіативність українського соціуму / За ред. Н. Костенко, А. Ручки. – К. : Ін-тсоціології НАН України, 2010. – С. 11-26.

Складові частини збірника:

Бакіров В. С. Соціологічний факультет Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна: перші двадцять років / Бакіров Віль Савбанович // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна : збірник наукових праць. Серія: Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. – № 941'2011. – С. 9-12.

Вакуленко С. М. Особливості аналізу емоційної складової споживання / Вакуленко Світлана Миколаївна // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : Збірник наукових праць. – Випуск 17. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – С. 203-207.

Складові частини журналу:

Кравченкова Г. М. Стигматизація професій в українському суспільстві як рефлексія кризового дискурсу (за матеріалами якісного дослідження) / Г. М. Кравченкова // Український соціум. – № 4(35) / 2010. – С. 60-70.

Тези доповідей:

Кислова О.Н. Интеллектуальный анализ данных в социологии: современное состояние и перспективы развития / Ольга Кислова // Соціологія в ситуації соціальних невизначеностей : Тези доповідей учасників I Конгресу Соціологічної асоціації України. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2009. – С. 77.

Гужва О.А. Особенности организационно-управленческой культуры политического лидера в современном политическом пространстве: коммуникативный подход / Гужва Ольга Алексеевна //

Інноваційний розвиток суспільства за умов крос-культурних взаємодій : Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів, науковців. – Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія» ТОВ, 2011. – 356 с. т. II.

Стаття з газети

Савельєв Є. Елітні університети, еліта країни, елітна країна. Криза чи нова роль університетів? / Савельєв Є., Юрій С. // Дзеркало тижня. – № 20. – 28 травня 2005 р.

Веб-сайт в Internet:

<http://www.sociologos.narod.ru/chmatko/topos.htm>

Стаття в Internet:

Swedberg R. What is Happening in Economic Sociology? [online]. Available: <http://www.gsm.nci.edn/econsoc/Swedberg.html> (March 15, 2002).

Виступ Уповноваженого з прав людини Н.І.Карпачової у Верховній Раді України під час представлення Спеціальної доповіді "Стан дотримання та захисту громадян України за кордоном" (02.04.2003) // Доступно на : http://www.ombudsman.kiev.ua/Vicnuk_4/vis4_04.html

Голіков О. С. Культурний капітал української молоді в умовах трансформації системи освіти: ризики, можливості, перспективи / Голіков Олександр Сергійович // Соціологія майбутнього [Електронний ресурс] : електронний науковий журнал з проблем соціології молоді та студентства. - № 1 (1) / 2010. Режим доступу до журн. :

http://www.sociology.kharkov.ua/socio/index.php?option=com_content&task=view&id=230&Itemid=108

Документ:

Великая хартия вольностей, ст. 7 // Памятники по истории Англии XI-XIII вв. – М., 1936. – С. 96.

Дисертацій:

Мурадян О. С. Індивідуалізм та комунітаризм як ціннісні засади способу життя : Дис. ... кандидата соціол. наук : 22.00.01 / Мурадян Олена Сергіївна. – Харків, 2011.

Автореферати дисертацій:

Хижняк О. В. Соціальна толерантність в теоретико-соціологічному вимірі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. соціол. наук : спец. 22.00.01 «Теорія та історія соціології» / О. В. Хижняк. – Харків, 2010.

У змісті курсової роботи можна вказувати як першу сторінку додатків, так і кожен з додатків, які є в роботі.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими жирними літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими жирними літерами з першої великої друкується слово «Додаток__» і велика жирна літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, С, І, Ї, О, Ч, Ь.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи і підрозділи, які нумерують у межах кожного додатку. В цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатку (літеру) і крапку, наприклад, А.2.

Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1.2; формула (А.1).

На останній сторінці, після заключної частини, студент ставить свій підпис і дату виконання роботи.

Додатки оформлюють у вигляді окремої частини, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи.

Додатки повинні мати наскрізну нумерацію сторінок, загальну з курсовою роботою.

Курсова робота виконується відповідно до цих методичних вказівок, інакше її не буде допущено до захисту.

Робота має бути виконана і подана на кафедру не пізніше зазначеної у навчальному плані дати.

Курсову роботу рецензує викладач кафедри міжнародної економіки.

Якщо рецензія позитивна (зразок рецензії, критерії оцінювання та рейтинг роботи наведено в додатку Б), студента повідомляють про допущення його роботи до захисту. Дату і час захисту встановлює кафедра. Остаточо оцінюється робота після її захисту автором.

У процесі захисту курсової роботи оцінюється глибина знань студента в досліджуваній галузі, його вміння вести дискусію, обґрунтовувати та відстоювати власну точку зору, відповідати на запитання. Узагальнені критерії оцінювання захисту курсової роботи та деталізовані бальні шкали наведено в таблиці 2. В оцінці курсової роботи береться до уваги:

- Ступінь розкриття теми;
- зміст та якість виконання роботи;
- відповідність оформлення вимогам;
- навички студента пов'язувати теоретичні знання з практикою господарювання;
- повнота і точність відповідей на запитання.

Таблиця 2

Параметри та критерії оцінювання курсової роботи

Параметри оцінювання	Діапазон оцінки, балів	Критерії оцінювання за бальною шкалою
Оцінювання якості курсової роботи	0 - 60	
Відповідність змісту курсової роботи темі та затвердженому плану	0-10	0-3 – невідповідність жодного пункту змісту або відповідність змісту одного розділу затвердженому плану
		4-6 – зміст двох розділів курсової роботи відповідає затвердженому плану
		7-10 – зміст третього розділу курсової роботи відповідає затвердженому плану
Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження, та коректність використання понятійного апарату	0-10	0-3 – понятійний апарат не сформовано або сформовано частково; теоретичні аспекти проблеми не розкриті
		4-6 – понятійний апарат сформовано, але теоретичні аспекти проблеми не розкриті
		7- 10 – понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкриті частково або повністю
Наявність критичних співставлень та узагальнень різних точок зору та підходів до постановки та розв'язання проблеми	0-10	0-3 – критичні співставлення та узагальнення відсутні або некоректні
		4-6 – критичні співставлення наявні, але узагальнення відсутні або некоректні
		7-10 – критичні співставлення наявні та супроводжені коректними узагальненнями
Ступінь використання фактологічного матеріалу; висвітлення особливостей прояву та розв'язання досліджуваної проблеми	0-10	0-3 – фактологічний матеріал не використаний зовсім або використаний у недостатньому обсязі
		4-6 – залучений фактологічний матеріал, особливості прояву та розв'язання проблеми не висвітлені або висвітлені у недостатньому обсязі
		7-10 – залучений фактологічний матеріал, висвітлені особливості прояву та розв'язання поставленої проблеми

Продовження таблиці 2

Параметри оцінювання	Діапазон оцінки, балів	Критерії оцінювання за бальною шкалою
Обсяг та адекватність використаних при написанні роботи першоджерел та дотримання етики посилань	0-10	3-0 – залучені матеріали лише навчальних підручників та посібників (до 10 джерел), етика посилань не дотримана
		4-6 – залучені матеріали навчальних підручників та посібників, періодичних видань (11-15 джерел), етика посилань дотримана частково
		7-10 – залучені матеріали навчальних підручників та посібників, монографій, статистичних збірників та довідників, періодичних видань та мережі Internet (більше 15 джерел), етика посилань дотримана
Відповідність оформлення курсової роботи встановленим вимогам	0-10	0-3 – текст курсової роботи оформлено з суттєвими порушеннями встановлених вимог
		4-6 - текст курсової роботи оформлено з певними порушеннями встановлених вимог
		7-10 - текст курсової роботи оформлено з незначними порушеннями у відповідності до встановлених вимог
Оцінювання захисту курсової роботи	0 – 40	
Вміння чітко та стисло викласти основні результати дослідження	0-20	0-6 – студент недостатньо чітко та стисло викласти основні результати дослідження
		7-13 – студент непорядковано викладає основні результати дослідження
		14-20 – студент спроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження
Використання роздаткового ілюстративного матеріалу	0-10	0-5 – роздатковий ілюстративний матеріал не використано або використано недостатньо
		6-10 – доповідь супроводжена роздатковим ілюстративним матеріалом
Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання	0-10	0-5 – студент неспроможний надати відповіді на поставлені питання або неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на поставлені питання
		10 – студент надає повні, глибокі, обґрунтовані відповіді на поставлені питання

Остаточне оцінювання рівня виконання, презентації та захисту курсової роботи здійснюється за 100-бальною шкалою, що враховує:

1) попереднє оцінювання якості курсової роботи науковим керівником – 0-60 балів;

2) оцінювання захисту курсової роботи – 0-40 балів.

Після чого дані 100-бальної шкали оцінювання переводяться в 4-

бальну та шкалу за системою ECTS за критеріями, наведеними в таблиці 3.

Таблиця 3

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	За національною системою	За системою ХДУХТ
A	Відмінно – відмінне виконання роботи або відповідь без помилок	5 (відмінно)	90-100
B	Дуже добре – виконання роботи з незначними помилками (до 5%)	4 (добре)	85-89
C	Добре – взагалі правильна робота, відповідь з кількома незначними помилками (до 10%)		75-84
D	Задовільно – непогано, але з певною кількістю помилок, які не заважають достатньо повному висвітленню питання, відповіді (до 25%)	3 (задовільно)	70-74
E	Достатньо – виконання робіт задовольняє мінімальні критерії для позитивної оцінки (до 40%)		60-69
FX	Незадовільно – потрібно додатково попрацювати для отримання позитивної оцінки	2 (незадовільно)	35-59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота для отримання позитивної оцінки		1-34

Рішення щодо оцінки курсової роботи оголошується в той самий день, після чого оцінка записується на титульному аркуші курсової роботи та проставляється в екзаменаційну відомість і залікову книжку студента.

**РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 6.03050301 - МІЖНАРОДНА
ЕКОНОМІКА**

1. Конкурентоспроможність економіки України (макроекономічний аналіз).
2. Обґрунтування стратегії виходу іноземних товаровиробників на український ринок (на конкретному прикладі).
3. Обґрунтування стратегії виходу українських компаній на зарубіжний ринок (на конкретному прикладі).
4. Обґрунтування стратегії виходу зарубіжних фінансових інститутів на український ринок (на конкретному прикладі).
5. Обґрунтування стратегії виходу українських компаній на зарубіжні фінансові ринки (на конкретному прикладі).
6. Діяльність українських компаній на зарубіжних ринках (фондових, кредитних, валютних, страхових: на конкретному прикладі).
7. Стратегії та особливості діяльності міжнародних фінансових організацій в Україні.
8. Ефективність і проблеми діяльності іноземних компаній на українському ринку.
9. Діяльність ТНК на ринках України (на конкретних прикладах).
10. Управління інтелектуальною власністю в міжнародній економічній діяльності.
11. Розвиток ТНК в сучасному міжнародному бізнесі.
12. Стратегія розвитку міжнародної компанії (на конкретному прикладі).
13. Розвиток корпоративної стратегії міжнародної компанії (на конкретному прикладі).
14. Розвиток функціональної стратегії (маркетингової, виробничої, фінансової, кадрової) міжнародної компанії (на конкретному прикладі).
15. Напрямки міжнародного співробітництва компаній (на конкретних прикладах).
16. Моніторинг фінансової діяльності міжнародної корпорації (на конкретному прикладі).
17. Системний контроль за діяльністю міжнародної корпорації (на конкретному прикладі).
18. Ефективність розвитку міжнародних компаній (на конкретному прикладі).
19. Управління міжнародними податковими конфліктами (на конкретному прикладі).
20. Управління персоналом у міжнародних корпораціях (на

конкретному прикладі).

21. Розробка і реалізація міжнародних фінансових стратегій транснаціональних корпорацій.
22. Формування маркетингової політики в міжнародних корпораціях.
23. Управління економічними ризиками в міжнародних корпораціях (на конкретному прикладі).
24. Формування мережевих структур у глобальному бізнес-середовищі.
25. Розвиток інтернет-торгівлі та її ефективність на міжнародному ринку.
26. Ефективність розвитку міжнародних вертикально інтегрованих бізнес-структур.
27. Ефективність розвитку міжнародних горизонтально інтегрованих бізнес-структур.
28. Ефективність діяльності міжнародно-диверсифікованих інтегрованих бізнес-структур.
29. Аналіз короткотермінових і довготермінових перспектив розвитку відносин України з ЄС.
30. Формування національних політик в рамках співпраці з міжнародними організаціями (на конкретних прикладах).
31. Взаємодія України з СОТ(проблеми та перспективи, напрямки розвитку).
32. Проблеми переміщення українського капіталу за кордон.
33. Проблеми залучення й функціонування іноземного капіталу в економіці України.
34. Міжнародна криза зовнішньої заборгованості та шляхи її врегулювання.
35. Валютно-кредитна політика України в сучасних умовах.
36. Конкурентоспроможність національних підприємств на світовому ринку: оцінка та шляхи підвищення (на конкретному прикладі).
37. Оцінка конкурентоспроможності компанії на міжнародному ринку послуг (на конкретному прикладі).
38. Міжнародна конкурентоспроможність продукції (послуг) українських підприємств (організацій), її оцінка та шляхи зростання.
39. Обґрунтування міжнародних конкурентних стратегій вітчизняних підприємств (на конкретному прикладі).
40. Цінова політика підприємства на міжнародному ринку.
41. Глобальні стратегії забезпечення конкурентоспроможності національних економік.
42. Обґрунтування зовнішньоекономічної політики держави в глобальних умовах розвитку.
43. Експортна державна політика в умовах глобальної конкуренції.

44. Аналіз експортного потенціалу українських галузей (на вибір).
45. Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і захисту національного ринку
46. Ефективність системи державного стимулювання експорту.
47. Розвиток міжнародного туризму в Україні.
48. Інтеграція України у світовий ринок туристичних послуг.
49. Розвиток міжнародної виставкової діяльності в Україні (на конкретному прикладі).
50. Управління рекламною діяльністю в міжнародному бізнесі.
51. Обґрунтування сучасних технологій міжнародного рекламного бізнесу.
52. Управління експортно-імпортною діяльністю українських підприємств.
53. Обґрунтування маркетингової політики фірми на зарубіжних ринках.
54. Міжнародний менеджмент-консалтинг: стан розвитку та глобальні перспективи.
55. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства в міжнародному бізнесі.
56. Злиття та поглинання компаній у міжнародному бізнесі (на конкретному прикладі).
57. Міжнародні інвестиційні фонди та оцінка їх діяльності в Україні.
58. Світовий досвід венчурного підприємства, проблеми його становлення та розвитку в Україні.
59. Шляхи активізації міжнародної інвестиційної діяльності України.
60. Ефективність іноземної інвестиційної діяльності та макроекономічні заходи її стимулювання в Україні.
61. Формування та механізми функціонування валютного ринку України.
62. Валютні ризики та їх страхування у міжнародному бізнесі (на конкретних прикладах).
63. Ефективність функціонування системи міжнародних розрахунків в Україні.
64. Розвиток лізингових операцій у міжнародному бізнесі.
65. Специфіка проектного менеджменту ЄБРР.
66. Міжнародний проектний менеджмент (на прикладі конкретного проекту).
67. Ефективність проектів міжнародних організацій в Україні (на конкретних прикладі).
68. Аналіз платіжного балансу як системи індикаторів зовнішньоекономічного положення країни.

69. Напрямки розвитку міжнародних економічних взаємовідносин України із стратегічними партнерами (на конкретному прикладі).
70. Управління міжнародною діяльністю українських підприємств (на конкретному прикладі).

9. ПРИКЛАДИ ЗМІСТУ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ ФАХОВОГО СПРЯМУВАННЯ

Тема. Передумови та етапи інтегрування митної системи України світової системи господарювання

ЗМІСТ

ВСТУП

Розділ 1. Економічна природа митного тарифу, його функціональні завдання в зовнішньоторговельній діяльності

1.1 Сутність, види та класифікація митного тарифу, механізми нарахування мита

1.2 Економічні наслідки застосування митного тарифу для країни

1.3 Митно-тарифні аспекти економічної інтеграції.

Розділ 2. Роль Світової організації торгівлі (СОТ) та Всесвітньої митної організації (ВМО) в формуванні митно-тарифної політики країн світу.

2.1 СОТ як організаційно-інституціональне підґрунтя розвитку митно-тарифної системи

2.2 ВМО – основний суб'єкт регулювання митно-тарифних відносин на мегарівні

2.3 Основні аспекти формування тарифної політики Європейського союзу та Росії

Розділ 3. Вдосконалення системи митного регулювання в Україні в контексті інтегрування до світової системи господарювання

3.1 Характеристика сучасного етапу розвитку митно-тарифної політики України

3.2 Удосконалення системи митного регулювання в Україні на основі використання досвіду зарубіжних країн

3.3 Вимоги СОТ щодо регулювання ЗЕД за умов приєднання України до глобальної торгової системи

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

**Тема. Механізм дії та особливості ціноутворення
в міжнародній торгівлі**

ЗМІСТ

ВСТУП

Розділ 1. Особливості сучасних умов розвитку та ціноутворення у міжнародній торгівлі

1.1 Характеристика сучасних умов розвитку міжнародної торгівлі

1.2 Фактори, що впливають на формування цін на світових товарних ринках

1.3 Методи ціноутворення в міжнародній торгівлі

1.4 Вплив держави на формування зовнішньоторговельних цін.

Розділ 2. Механізм дії та особливості ціноутворення на різних типах світових товарних ринків

2.1 Особливості ціноутворення на ринку досконалої конкуренції.

2.2 Формування ціни за умов чистої монополії

2.3 Механізм ціноутворення на монополістичному ринку

2.4 Ціноутворення на олігополістичному ринку

Розділ 3. Аналіз формування вільного ціноутворення в Україні на прикладі цукрової галузі

3.1 Аналіз світових ринків та пошук шляхів підвищення конкурентоздатності цукрової галузі України

3.2 Власне виробництво в Україні та динаміка внутрішніх цін

3.3 Розрахунок зовнішньоторговельних цін на ринку цукру за умов інтеграційних процесів

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Тема. Аналіз розвитку основних тенденцій світової торгівлі в умовах глобалізаційних процесів

ЗМІСТ

ВСТУП

Розділ 1. Теоретичні основи розвитку світової торгівлі

1.1 Сутність, еволюція світової торгівлі та методичні підходи до класифікації міжнародної торгівлі

1.2 Характеристика світової торгівлі та її сучасні тенденції

1.3 Теоретичні підходи до торговельної політики. Сучасні інтеграційні процеси світу

Розділ 2. Аналіз розвитку та виявлення сучасних тенденцій розвитку світової торгівлі

2.1 Аналіз структури розвитку світової торгівлі

2.1 Аналіз динаміки розвитку світової торгівлі

2.2 Огляд та виявлення сучасних тенденцій розвитку світової торгівлі

Розділ 3. Аналіз показників зовнішньоторговельної діяльності України та виявлення перспектив розвитку в умовах глобалізаційних процесів

3.1 Аналіз динаміки зовнішньоторговельної діяльності України

3.2 Ключові умови і наслідки приєднання до СОТ країн з перехідною економікою

3.3 Вступ України до СОТ – головна умова перспектив розвитку зовнішньої торгівлі України на світових ринках

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Тема. Оцінка комплексу маркетингу на міжнародному ринку туристичних послуг

ЗМІСТ

ВСТУП

Розділ 1. Теоретичні основи маркетингу туристичних послуг

- 1.1 Аналіз понятійного апарату маркетингу туристичних послуг
- 1.2 Використання комплексу маркетингу у туристичному бізнесі
- 1.3 Маркетингові методи згладжування сезонності у сфері туристичних послуг

Розділ 2. Оцінка комплексу маркетингу туристичних послуг м. Анталія (Туреччина)

Розділ 2. Оцінка комплексу маркетингу туристичних послуг м. Анталія (Туреччина)

2.1 Ринок туристичних послуг у м. Анталія: його суб'єкти й асортимент

2.2 Дослідження сезонності ринку туристичних послуг м. Анталія.

2.3 Розробка стратегії діяльності туристичної фірми «Тез Тур» м.

Анталія з урахуванням комплексу маркетингу

Розділ 3. Дослідження туристичного ринку України: регулювання, аналіз та особливості маркетингу

3.1 Регулювання діяльності туристичного ринку України

3.2 Аналіз ринку туристичних послуг в Україні. Перспективи розвитку міжнародного туризму в Карпатському регіоні

3.3 Особливості маркетингу туристичних послуг в Україні на прикладі готелю «Ноель» (Львівська область)

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

**Тема. Формування та реалізація стратегій ТНК
на міжнародному ринку**

ЗМІСТ

ВСТУП

Розділ 1. Теоретичні засади формування та реалізації стратегій ТНК

1.1 Характеристика конкурентних стратегій транснаціональних корпорацій

1.2 Чинники та методи розробки стратегій ТНК

1.3 Основні проблеми реалізації стратегій ТНК

Розділ 2. Реалізація стратегій американських ТНК

2.1 Сучасні аспекти в зарубіжній діяльності американських ТНК

2.2 Еволюція конкурентних стратегій американських ТНК

2.3 Формування механізму міжнародної діяльності транснаціональних корпорацій США

2.4 Нові організаційні форми діяльності ТНК

2.5 Стратегія компанії McDonald's

Розділ 3. Роль та напрямки стратегій іноземних ТНК в Україні

3.1 Проблеми та перспективи розширення діяльності ТНК в Україні

3.2 Вплив стратегій іноземних ТНК на економіку України

ВИСНОВКИ

ДОДАТКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

**10. РЕКОМЕНДОВАНИЙ СПИСОК ДЖЕРЕЛ
ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ ПРИ НАПИСАННІ
МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ
ФАХОВОГО СПРЯМУВАННЯ**

Законодавча база

1. Конституція України.
2. Митний кодекс України.
3. Закон України «Про приєднання України до Конвенції УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг» № 3302-IV від 16.04.91
4. Закон України «Про Державний бюджет України на 2006 рік» № 3235-IV від 11.01.06
5. Закон України «Про Державний бюджет України на 2006 рік» № 3235-IV від 20.12.05
6. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» № 3269-IV від 22.12.05
7. Закон України «Про внесення змін до митного кодексу України» № 3399-IV від 07.02.06
8. Закон України «Про внесення змін до митного кодексу України (щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України» № 359-V від 16.11.06
9. Закон України «Про Державний бюджет України на 2007 рік» № 489-V від 19.12.06
10. Закон України «Про митний тариф України» № 2371 від 05.04.01
11. Закон України «Про обіг векселів в Україні» № 2374-III від 05.04.01
12. Закон України «Про холдингові компанії в Україні» № 3528-IV від 15.03.06

Основні підручники та навчальні посібники

1. Андросова Т. В., Чернишова Л. О., Янчев А. В., Козуб В. О., Носач Л. Л. Міжнародна економіка: кредитно-модульний курс : навч.-метод. посіб. / Андросова Т. В., Чернишова Л. О., Козуб В. О., Носач Л. Л. – Х.: ХДУХТ, 2012. – 164 с.
2. Янчев А. В., Печенка О. І., Величко К. Ю. Моделювання МЕВ : практикум / А. В. Янчев, О. І. Печенка, К. Ю. Величко. – Х.: ХДУХТ, 2012. – 173 с.
3. Андросова Т. В., Шталь, Т. В., Мельнік Л. О., Козуб В. О. ЗЕД підприємства: навч. посіб. / Т. В. Андросова, Т. В. Шталь; Харк.

- держ. університет харч. та торгівлі. – Харків, 2010. – 325 с.
4. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: учебник для студентов вузов, обучающихся по экономическим специальностям / [Л. Е. Стровский и др.]; под ред. Л. Е. Стровского. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 584 с.
  5. *Шкурупій О. В.* ЗЕД підприємства: навч. посіб. / Шкурупій О. В., Гончаренко В. В., Артеменко І. А. та ін.. – К.: ЦУЛ, 2012. – 248 с.
  6. Моніторинг світового ринку готельних і ресторанних послуг: навч. Посібник / Іванова Л. О., Музика О. М. – Львів : «Магнолія 2006», 2012. – 226 с.
  7. Международная экономика: учебник для студ. вузов / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвинова, М. И. Барановская ; [и др.] ; под ред.: Ю. Г. Козак . – 4-е изд., перераб. и доп. – Киев : Центр учебной лит., 2012 . – 605 с.
  8. *Липов В. В.* Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Модуль І. Світова система господарювання. Навчально-практичний посібник. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 368 с.
  9. *Липов В. В.* Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Модуль ІІ. Міжнародні ринки та форми міжнародної економічної взаємодії. Навчально-практичний посібник. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 368 с.
  10. *Козак Ю. Г.* Міжнародна торгівля. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвинової Н. С., Барановської М. І. - 4-те вид. перероб. та доп. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 512 с.
  11. *Гребельник, О. П.* Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник. – 4-те вид., переробл. і допов. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 452 с.
  12. *Козак Ю. Г.* Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: кредитно-модульний курс – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 320 с.
  13. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: учебник для студентов вузов, обучающихся по экономическим специальностям / [Л. Е. Стровский и др.]; под ред. Л. Е. Стровского. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 584 с.
  14. Міжнародні організації: кредитно-модульний курс: навч.-метод. посібник / Т. В. Андросова [та ін.]. – Харків : «Видавництво «Форт», 2013. – 232 с.
  15. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс: Навч. посібник / За ред. Козака Ю. Г. – К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2011. – 344 с.

16. *Бандурка А. М.* Иностранные инвестиции в регионы Украины : монография / А. М. Бандурка, С. И. Лекарь, О. В. Носова. – Харьков : Золотая миля. 2013. – 340 с.
17. *Козак Ю. Г.* Міжнародний маркетинг: в питаннях та відповідях. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. / Ю. Г. Козак-К. : Центр учбової літератури, 2013. – 302 с.
18. *М. І. Барановська* Міжнародний маркетинг: в питаннях та відповідях [текст]: навч. посіб.: за ред. М. Барановської, Ю. Козака, С. Смичека, - К.: Центр учбової літератури, 2013. – 302 с.
19. *Пурська І. С.* Міжнародний маркетинг : навчальний посібник / І. С. Пурська, М. П. Мальська, Ю. С. Занько - К. : Знання, 2012. - 285 с.
20. *Мальська М. П.* Міжнародна маркетингова діяльність: теорія та практика [текст] підручник // М. П. Мальська, І. С. Пурська – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 288 с.
21. *Т. М. Чумаченко* Міжнародний маркетинг: Навчально-методичний посібник. – Вид. 3-є, перероб. і доп. – Дніпропетровськ: Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет», 2012. – 210 с

Додаткова література

22. *Рязанцев С. В., Ткаченко М. Ф.* Мировой рынок труда и международная миграция. – М.: Экономика, 2010.
23. *Андросова Т. В., Шталь Т. В., Нагорная И. Л.* Защита прав интеллектуальной собственности: международный опыт и Украина // Российский научный вестник. - 2007. - № . – С. 24-32.
24. *Липов В. В.* Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Модуль II. Міжнародні ринки та форми міжнародної економічної взаємодії. Навчально-практичний посібник. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 368 с.
25. Доклад Стиглица. О реформе международной валютно-финансовой системы: уроки глобального кризиса. Доклад Комиссии финансовых экспертов ООН. – 2010. – 328 с.
26. *Зеленов Л. А., Владимиров А. А., Степанов Е. И.* Современная глобализация: Состояние и перспективы: монография. – М., 2010. – 304с.
27. *Мокій А. І., Яхно Т. П., Бабець І. Г.* Міжнародні організації: Навч. посібник – К., 2011. – 280 с.
28. *Мантусов В. Б.* Международная экономическая интеграция в современных мирохозяйственных отношениях: Для студентов и аспирантов ВУЗов. М.: Издательство: Юнити, 2011.

29. *Голуб Н. В.* Україна та міжнародні організації. – К.: Издательство: ТОВ «Кондор», 2010. – 182 с.
30. *Зеленов Л. А., Владимиров А. А., Степанов Е. И.* Современная глобализация: Состояние и перспективы: монография. – М., 2010. – 304с.
31. Європейська інтеграція: Навч. посібник / Я. Й. Малик, О. І. Береза. – Київ: Знання, 2011. – 422 с.
32. Европейский Союз и региональные конфликты: Монография / Отв. ред. Н. К. Арбатова, А. М. Кокеев. – М., ИМЭМО РАН, 2011. – 143 с.
33. *Трофимова О. Е.* Эволюция средиземноморской политики Евросоюза: путь от сотрудничества к интеграции: монография. – М., ИМЭМО РАН, 2011. – 122 с.
34. *Зеленов Л. А., Владимиров А. А., Степанов Е. И.* Современная глобализация: Состояние и перспективы: монография. – М., 2010. – 304с. – 320 с.
35. *Мантусов В. Б.* Международная экономическая интеграция в современных мирохозяйственных отношениях: Для студентов и аспирантов ВУЗов. – М.: Издательство: Юнити, 2011.
36. *Андросова Т. В.* Європейська інтеграція : навч.-метод. посібник / Т. В. Андросова, А. В. Янчев, В. О. Козуб. – Х. : ХДУХТ, 2012. – 202 с.
37. Евроатлантическое пространство безопасности: монография / Под ред. А. А. Дынкина, И. С. Иванова. – М., ЛЕНАНД, 2011. – 480 с.
38. *Зеленов Л. А., Владимиров А. А., Степанов Е. И.* Современная глобализация: Состояние и перспективы: монография. – М., 2010. – 304с.
39. *Черников Г. П., Черникова Д. А.* Европа на рубеже XX-XXI вв.: проблемы экономики: Пособие для ВУЗов / Г. П. Черников, Д. А. Черникова. – М: Дрофа, 2010. – 415 с.
40. *Павленко І. І., Варяниченко О. В., Навроцька Н. А.* Міжнародна торгівля та інвестиції. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 256 с.
41. *Черномаз П. О.* Міжнародний маркетинг : навч. посіб. / П. О. Черномаз. - К.: Академвидав, 2010. - 272 с.
42. Маркетингова цінова політика. Навчальний посібник з грифом МОНМС України [Ларіна Я. С., Скрипник А. Л., Буряк Р. І., Рябчик А. В. та ін.]. – Суми: Папірус, 2011. – 199 с.
43. *Череп А. В.* Стратегічне планування і управління : навч. посіб. / А. В. Череп, А. В. Сучков. – К. : Кондор, 2011. – 334 с.
44. *Муковський І. Т.* Інформаційно - аналітична діяльність у

- міжнародних відносин : навч. посіб. / І. Т. Муковський, А. Г. Міщенко, М. М. Шевченко. – К. : Кондор, 2012. – 224 с.
45. Черваньов Д. Менеджмент : Терміни, тексти, вправи, завдання. Навчальні конкретні ситуації (кейси). Проблематика курсових, випускних, дисертаційних робіт : підручник. / Д. Черваньов. – К. : Вид.- поліграф. центр " Київський університет, 2010. – 853 с.
  46. The economics of the European Union: policy and analysis. Mike Artis, Norman Lee. New York. Oxford University Press. 2003. – P. 438.
  47. World Bank. The State in a Changing World: World Development Report 2004. – Washington, D. C: The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2004.
  48. <http://www.wipo.int/>
  49. <http://www.usinfo.state.gov/>
  50. <http://www.sdip.gov.ua>
  51. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
  52. <http://www.isco-i.ru/>
  53. <http://marketing.web-standart.net> – Журнал “Новый маркетинг”
  54. <http://mmr.net.ua> – Журнал “Marketing Media Review”
  55. <http://www.4p.ru> – Електронний маркетинг-журнал “4p”
  56. <http://www.mgmt.ru> – Журнал “Маркетинг Менеджмент”
  57. <http://marketing.rbc.ua> – РБК України. Дослідження ринків
  58. <http://4p.net.ua> - Правильний маркетинг: незалежний інформаційний проект про маркетинг і маркетологів
  59. <http://www.marketing.spb.ru/> - Енциклопедія маркетингу
  60. <http://www.mm.com.ua> – Інтернет видання про маркетинг “Marketing Mix”
  61. <http://www.sostav.ru> - Маркетинг Реклама PR. Новини, статті і аналітика ринку реклами і маркетингу
  62. <http://www.marketing-ua.com> – “Міжнародна маркетингова група Україна”

ДОДАТКИ

Додаток А

Харківський державний університет харчування та торгівлі

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра міжнародної економіки

(повна назва кафедри, циклової комісії)

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА

ФАХОВОГО СПРЯМУВАННЯ

(назва дисципліни)

на тему:

Студента курсу групи
спеціальності 6.030503
«Міжнародна економіка»

_____

(прізвище та ініціали)

Керівник _____

_____

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____

(підпис) (прізвище та ініціали)

_____

(підпис) (прізвище та ініціали)

_____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Харків – 2015 рік

**ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ**

РЕЦЕНЗІЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Студента (ки) _____ курсу, _____ форми навчання, групи _____
П.І.Б. _____

З дисципліни _____

Тема _____

Керівник курсової роботи _____

(посада, вчене звання, П.І.Б)

Робота надійшла на перевірку

«_____» _____ 201_ р.

Повернута з перевірки

«_____» _____ 201_ р.

Вперше _____

Повторно _____

Допуск до захисту _____

не допускається до захисту _____

Критерії, при наявності хоча б одного з яких робота оцінюється тільки
на «незадовільно»

1.	Тема або зміст роботи не відносяться до предмету дисципліни	
2.	Робота передрукована з Інтернету, CD або інших носіїв інформації	
3.	Неструктурований план курсової роботи	
4.	Об'єм курсової роботи менш ніж встановлені вимоги	
5.	У роботі відсутні додатки (копії документів, логічні схеми та ін.)	
6.	Оформлення курсової роботи не відповідає вимогам ХДУХТ (відсутня нумерація сторінок, невірне або не повне оформлення бібліографії та ін.)	

РЕЙТИНГ РОБОТИ (ПРИ НЕЗАДОВЛІЙНІЙ ОЦІНЦІ НЕ ЗАПОВНЮЄТЬСЯ)

№	Найменування показника	Кількість балів		
		min 0- max 3	min 4- max 6	min 7- max 10
1.	Відповідність змісту курсової роботи темі та затвердженому плану			
2.	Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження, та коректність використання понятійного апарату			
3.	Наявність критичних співставлень та узагальнень різних точок зору та підходів до постановки та розв'язання проблеми			
4.	Ступінь використання фактологічного матеріалу; висвітлення особливостей прояву та розв'язання досліджуваної проблеми			
5.	Обсяг та адекватність використаних при написанні роботи першоджерел та дотримання етики посилань			
6.	Відповідність оформлення курсової роботи встановленим вимогам			
Всього (min 0 – max 60)				

Додаткові рекомендації та зауваження

ЗАХИСТ РОБОТИ

Дата захисту роботи « ____ » _____ 201_ р.

№	Найменування показника	Кількість балів		
		min 0- max 20	min 0 - max 10	min 0 - max 10
1.	Вміння чітко та стисло викласти основні результати дослідження			
2.	Використання роздаткового ілюстративного матеріалу			
3.	Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання			
Всього (min 0 – max 40)				

ЗАГАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

За системою ХДУХТ	За національною системою	Оцінка за шкалою ESTS

_____
П.І.Б. рецензента

« ____ » _____ 201_ року

_____
Підпис рецензента

Навчальне видання

Укладачі

*Шталь Тетяна Валеріївна
Тищенко Оксана Олегівна
Доброскок Юлія Борисівна*

**МІЖДИСЦИПЛІНАРНА
КУРСОВА РОБОТА
ФАХОВОГО СПРЯМУВАННЯ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для студентів
денної та заочної форм навчання
за напрямом підготовки
6.030503 «Міжнародна економіка»

В авторській редакції

Підписано до друку 30.09.15 р.
Формат 60×84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк ксерографічний. Ум. друк. арк. 2,9. Обл.-вид. арк. 2,4.
Наклад 50 прим.

Надруковано ТОВ «Видавництво «Форт»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №333 від 09.02.2001р.
61023, м. Харків, а/с 10325. Тел. (057)714-09-08